

Пам'ятна монета

ОРЬНЕК. КРИМСЬКОТАТАРСЬКИЙ ОРНАМЕНТ

Орьнек – це традиційний орнамент кримських татар, корінного народу України. Жива спадщина, яка пройшла крізь століття і зберегла донині унікальність та глибокий сенс, втілені в декоративно-ужитковому мистецтві.

Найбільшого розквіту орьнек сягнув за часів Кримського ханства з другої половини XV до кінця XVIII століття. Розкішні палаци, мечеті, національний одяг, аксесуари, прикраси та предмети побуту – усе було оздоблено вишуканими орнаментами з глибинним змістом. Ці візерунки символічно оповідали про цінність сім'ї, гармонію в стосунках, важливість продовження роду та повагу до старших.

Орьнек складається з різних елементів рослинного та геометричного орнаментів, вибудованих у систему знаків. Перший, рослинний, характерний для вишивки, різьблення по каменю, ювелірного мистецтва. Другий, у якому переважають геометричні мотиви, – у ткацтві та килимарстві. Своєрідною мовою візуальних символів можна передати цілу історію або побажання. Знання про сенс кожної деталі і вміння їх “читати” є живим явищем кримськотатарської культури.

Незважаючи на безліч випробувань, утисків та депортацію, кримськотатарський народ зумів зберегти свою мову, багату культуру та самобутні традиції, і орьнек слугує яскравим прикладом цього. Саме завдяки дбайливому ставленню до своєї спадщини кримські татари не розчинилися серед інших народів, зберігши свою етнічну самобутність навіть протягом 45-річного вигнання в Центральній Азії (1944–1989).

У 2021 році кримськотатарський орнамент орьнек отримав визнання від ЮНЕСКО і був включений до Репрезентативного списку нематеріальної культурної спадщини людства. Це є підтвердженням світової цінності орнаменту та знань про нього – живої культури, яка і далі чарує нас своєю витонченістю, оживаючи в руках талановитих митців.

Кожен вишитий або намальований візерунок – це своєрідне послання, що перетинає час і простір, з'єднуючи минуле із сучасністю та передаючи спадщину народу майбутнім поколінням.

Автор ескізу – Есма Аджієва.
Адаптація дизайну – Олександра Кучинська.
Скульптори: Володимир Атаманчук,
Володимир Дем'яненко.

ОРЬНЕК. КРИМСЬКОТАТАРСЬКИЙ ОРНАМЕНТ

СЕРІЯ

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

напис "Örnek / Орнек"

напис "Україна"

малий Державний Герб України

логотип Банкотно-монетного двору

орнамент, який уособлює сімейні цінності, єдність та гармонію

номінал та графічний символ гривні

рік карбування

кримськотатарська вишивальниця, яка, схилившись над вишивальним верстатом, втілює на полотні вишукані візерунки орьнека

паростки орнаменту, які символізують безперервність традиції, її невпинне продовження талановитими нащадками

Введення в обіг

Метал, номінал

нейзильбер, 5 гривень

Діаметр

35,0 мм

Категорія якості карбування

спеціальний анциркулейтед

Гурт

рифлений

Тираж

до 75 000 шт.

23 травня 2024

срібло, 10 гривень

38,6 мм

пруф

гладкий із заглибленими написами

до 7 500 шт.